

Mieczysław Ciosek

Em. Prof. dr hab. Uniwersytetu Gdańskiego

Prof. Akademii Medycznych i Społecznych Nauk

Stosowanych w Elblągu.

R e c e n z j a

Rozprawy habilitacyjnej oraz dorobku naukowego

Dr Ewy Sygit – Kowalkowskiej

Podstawa prawna.

Przedstawiona recenzja wykonana została na podstawie decyzji Rady Dziedziny Nauk Społecznych Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy z dnia 27.06.2025 roku oraz Uchwały tej rady w sprawie powołania Komisji Habilitacyjnej w Postępowaniu Dr Ewy-Sygit Kowalkowskiej, która w swoim wniosku wskazała Radę Dziedziny Nauk Społecznych UKW jako jednostkę organizacyjną do przeprowadzenia postępowania w sprawie nadania Jej stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie Nauk Społecznych, w dyscyplinie Psychologia.

Przedłożona recenzja składa się z następujących części.

- I. Wykształcenie i kariera zawodowa Habilitantki.
- II. Tytuł i ocena osiągnięcia naukowego będącego przedmiotem postępowania habilitacyjnego.
- III. Ocena pozostałego dorobku naukowego Dr Ewy-Sygit Kowalkowskiej.
- IV. Działalność dydaktyczna.
- V. Aktywność naukowa Habilitantki poza uczelnią macierzystą.
- VI. Działalność organizacyjna, edukacyjna i popularyzatorska Habilitantki.
- VII. Konkluzja

I. Wykształcenie i kariera zawodowa Habilitantki.

Pani Ewa Sygit-Kowalkowska uzyskała w 2004 roku na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu tytuł magistra prawa. Trzy lata później w roku 2007 uzyskała na Wydziale Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Kazimierz Wielkiego w Bydgoszczy tytuł magistra psychologii. W roku 2011 Uchwałą Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu Collegium Medicum Uniwersytetu Mikołaja Kopernika Habilitantka uzyskała stopień naukowy doktora nauk medycznych w dyscyplinie Medycyna na podstawie rozprawy doktorskiej „Inteligencja emocjonalna a zachowania zdrowotne w okresie późnej dorosłości” napisanej pod kierunkiem Prof. dr hab. Romana Ossowskiego.

Praca zawodowa Habilitantki przebiegała niejako dwoma torami. Pierwszy to wykonywanie zawodu prawnika, a drugi to realizacja zawodu psychologa. Poniekąd jakby w sposób naturalny zainteresowania Habilitantki ewoluowały od realizacji głównie zadań prawno-medycznych do realizacji zadań sądowo-penitencjarnych związanych z pełnieniem funkcji biegłego sądowego przy Sądzie Okręgowym w Bydgoszczy, współpracy z Aresztami Śledczymi i opiniowaniem psychologicznym w systemie penitencjarnym. Jednocześnie postępowała stopniowa koncentracja badawcza Habilitantki na problemie zdrowia psychofizycznego osób pracujących w warunkach podwyższonego ryzyka, przede wszystkim na funkcjonariuszach Służby Więziennej.

II. Tytuł i ocena osiągnięcia naukowego będącego przedmiotem postępowania habilitacyjnego.

Podstawą ubiegania się Dr Ewy Sygit- Kowalkowskiej o nadanie Jej stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie psychologia jest osiągnięcie naukowe sformułowane jako;

„Specyfika funkcjonowania zawodowego funkcjonariuszy Służby Więziennej a poziom ich dobrostanu psychofizycznego”

Osiągnięcie to jest cyklem siedmiu artykułów powiązanych tematycznie, które odnoszą się do pięciu złożonych pytań sformułowanych i zrealizowanych w pięciu projektach badawczych. Przeprowadzona przez Habilitantkę gruntowna i drobiazgowa analiza literatury penitencjarnej dotyczącej osobliwości instytucji więziennej, specyfiki pracy personelu więziennego, warunków pracy funkcjonariuszy więziennych oraz ich stanu zdrowia stała się podstawą do stworzenia autorskiego i klarownego modelu teoretycznego, który odnosi się do wszystkich pięciu projektów badawczych. Model ten zawiera wszystkie najważniejsze elementy, które stały się przedmiotem badań Autorki. Owe elementy to: charakter pracy funkcjonariusz SW np. percepcja wymagań i wsparcia społecznego, podmiotowe uwarunkowania skuteczności pracy funkcjonariuszy np. kompetencje emocjonalne czy tzw. superczynniki osobowości oraz

ogólny dobrostan psychofizyczny np. satysfakcja z pracy czy niskie poczucie stresowych dolegliwości.

Projekt numer 1.

Dotyczy relacji pomiędzy kompetencjami emocjonalnymi i strategiami radzenia sobie ze stresem funkcjonariuszy więziennych a ich dobrostanem psychofizycznym.

Projekt został opracowany i zaprezentowany w formie artykułu: „Samokontrola emocjonalna, radzenie sobie ze stresem a samopoczucie fizyczne funkcjonariuszy służby więziennej” opublikowany w *Medycyna Pracy*, 66(3); 0,8 IF, 70 pkt MN i SW oraz wystąpienia Habilitantki na III Międzynarodowej konferencji naukowej „Za kurtyną resocjalizacji” a także podczas X Ogólnopolskiej Konferencji Sekcji Psychologii Zdrowia PTP /2015/. Wyniki badań pokazano w raporcie przygotowanym dla Centralnego Zarządu Służby Więziennej. Wymieniony artykuł powstał we współpracy Habilitantki z pięcioma pracownikami Collegium Medicum UMK, którzy wspierali ją w przeprowadzeniu badań. Wkład Autorki polegał na stworzeniu koncepcji pracy, sporządzeniu projektu badawczego, określenie sposobu doboru osób badanych oraz zebraniu literatury przedmiotu. Najważniejsze ustalenie tej pracy: przy pomocy analizy regresji wielokrotnej stwierdzono, że wyższy poziom samokontroli, wyższy poziom poszukiwania wsparcia w sytuacji stresowej oraz niższy poziom bezradności w tej sytuacji pozwala przewidywać wyższy poziom dobrostanu fizycznego funkcjonariuszy.

Projekt numer 2.

Dotyczy roli charakterystyk podmiotowych i organizacyjnych względem zjawiska wypalenia zawodowego i satysfakcji z pracy funkcjonariuszy więziennych.

Projekt ten został opracowany i zaprezentowany w formie dwóch artykułów i wystąpienia Habilitantki „Dobrostan psychofizyczny w pracy funkcjonariuszy Służby Więziennej. Analiza i refleksje z badań” podczas II Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Człowiek w obliczu prawa. 100-lecie wzajemnych doświadczeń nauki i praktyki”. Uniwersytet Gdański /2019/. Do projektu odnoszą się dwa artykuły, w których Habilitantka była pierwszą Autorką. W obu pracach udział Dr Ewy-Sygit Kowalkowskiej był pierwszoplanowy i polegał na współtworzeniu modelu badań, przeprowadzeniu analiz i dyskusji wyników badań.

Pierwszy artykuł nosi tytuł „Predicting the Role of Personality Traits, Organizational Factors, and Strategies for Coping with Stress in Job Satisfaction in Correctional Services” opublikowany w *Polish Psychological Bulletin*; 50,(3), 40, 418 MNiSW. W artykule tym przedstawione zostały wyniki bardzo licznej grupy

funkcjonariuszy i funkcjonariuszek SW odbywających szkolenie w Centralnym Ośrodku Szkolenia SW w Kaliszu. Ustalono szereg istotnych różnic w wynikach dotyczących metod radzenia sobie ze stresem, satysfakcji z pracy oraz cech osobowości pomiędzy grupami funkcjonariuszy działów: administracyjnego, działu ochrony i działu penitencjarnego.

Drugi artykuł tego projektu nosi tytuł „Wypalenie zawodowe u funkcjonariuszy służby więziennej. Rola osobowości i wybranych cech zawodowych” opublikowany w *Medycyna Pracy*, 68, 1, 85-89/2017/, 0,8 IF; 70 pkt MN i SW. W pracy tej przedstawione zostały wyniki badań funkcjonariuszy SW pracujących w bezpośrednim kontakcie ze skazanymi na karę pozbawienia wolności oraz funkcjonariuszy bez takiego kontaktu. W badaniach wykorzystano test osobowości tzw. Big Five oraz kwestionariusz wypalenia zawodowego. Ustalono, że funkcjonariusze bez bezpośredniego kontaktu z więźniami wykazują istotnie mniejszy poziom wyczerpania i rozczarowania. Model statystycznej analizy liniowej wykazał, że znaczącymi predyktorami wypalenia zawodowego są staż pracy oraz stanowisko pracy. Okazało się też m.in. że wraz ze wzrostem sumienności jako cechy osobowości spada poziom wypalenia zawodowego a ze wzrostem poziomu ekstrawersji i ugodowości wzrasta poziom poczucia skuteczności.

Projekt numer 3.

Przedmiotem tego projektu są analizy aspektów dobrostanu u funkcjonariuszy SW oraz rola pracy i cech osobistych w systemach penitencjarnych polskim i indonezyjskim.

Należy zauważyć przede wszystkim, że nieliczne są opracowania naukowe dotyczące psychologii penitencjarnej zarówno w polskiej jak i obcej literaturze. Trzeba zatem z uznaniem przyjąć podjętą przez Habilitantkę współpracę z uczonymi z innych krajów. Projekt trzeci został opracowany i zaprezentowany w formie dwóch artykułów, pięciu wystąpień ustnych Autorki, jednego wystąpienia posterowego oraz wykładów Habilitantki w University of Salerno we Włoszech.

Pierwszy artykuł ma trzech autorów: Andrzeja Piotrowskiego, Ewę Sygit - Kowalkowską oraz Imaduddina Hamzach. Praca ta dotyczy: „Work Engagement among Prison Officers. The Role Individual and Organizational Factors in the Polish and Indonesian Penitentiary Systems” (w: *International J. of Environmental Research and Public Health*; 17(21), 8206, /2020 /, 3.390 IF, 140 pkt MNiSW). Współpraca naukowa polsko-indonezyjska pozwoliła na realizację wspólnych badań i porównanie dwóch odmiennych systemów penitencjarnych w zakresie np. rekrutacji i selekcji kandydatów do służby w obu krajach, prestiżu społecznego SW w tych krajach, wsparcia psychologicznego, liczby osadzonych przypadających na jednego funkcjonariusza czy zaludnienia zakładów karnych, stresu, poczucia dobrostanu a

także poziomu wypalenia zawodowego. Badaniami objętych zostało 312 funkcjonariuszy z Polski i 467 z Indonezji (w tym 11,4 % kobiet z Polski i 21,1 % z Indonezji. Habilitantka była współodpowiedzialna za stworzenie koncepcji badań, analizę uzyskanych danych, dobór literatury oraz za przeprowadzenie badań w Polsce / na terenie województwa kujawsko-pomorskiego/.

Drugi artykuł tego projektu (wspólny z Andrzejem Piotrowskim i Imaduddinem Hamzach) to „Insomnia among Prison Officers and Its Relationship with Occupational Burnout: The role of Coping with Stress in Polish and Indonesian Samples” / in International J. of Environmental Research and Public Health, 18(8) 4282, rok 2021; 4,616 IF, 140 pkt MN i SW. Autorzy dowodzą przekonująco jak wielkie znaczenie dla dobrostanu psychofizycznego funkcjonariuszy SW ma regenerujący sen i jaką rolę w genezie wypalenia zawodowego pełnią insomnie i zaburzenia snu.

Bardzo interesujące, ważne i różnorodne wyniki przedstawionych zwięźle badań zostały zaprezentowane przez Habilitantkę w kilku wystąpieniach; podczas The 2nd International Online Conference of Law and Human Rights w 2021 roku, podczas VIII Międzynarodowej Konferencji „Za kurtyną resocjalizacji” /2022/, podczas V Zjazdu Polskiego Stowarzyszenia Psychologii Pracy i Organizacji /2022/ oraz podczas II Konferencji Naukowej „Interdyscyplinarne spojrzenie na Nauki o Zdrowiu”/2022/.

Projekt numer 4.

Przedmiotem tego projektu są ogólnopolskie analizy zjawiska konsekwencji zdrowotnych pracy. Projekt ten został opracowany i przedstawiony w formie jednego artykułu, raportu z badań dotyczących stresu funkcjonariuszy przekazanego do Centralnego Zarządu Służby Więziennej oraz trzech wykładów wygłoszonych przez Habilitantkę w University of Rijeka w Chorwacji w okresie 04.2023 – 05.2023./ na zaproszenie władz Faculty of Humanities and Social Science University of Rijeka/.

Stowarzyszenie „Zdrowa Praca” z siedzibą w Warszawie zaprosiło Dr Ewę Sygit-Kowalkowską jako partnera do realizacji ogólnokrajowych badań „Monitoring Stresu w Służbie Więziennej”. W podjętych badaniach funkcjonariuszy zebrano metodą online dane od imponującej liczby 1732 osób. Badania te posłużyły jako podstawa artykułu Habilitantki / i współautorów dr Katarzyny Orlak ze Stowarzyszenia „ Zdrowa Praca” i dr Mikołaja Stolarskiego z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie/ pod tytułem „Work for the Prison Service; selected health consequences – investigating the role of personal resources, job demands, work stress, and burnout” /in .International J. of Occupational Medicine and Environmental Health; 36(6), 1-17, 2023, 1.4 IF; 100 pkt Mn i SW./.

Udział Habilitantki w powstaniu tego dzieła polegał na ; przygotowaniu modelu badawczego, interpretacji wyników badań kilkoma testami psychologicznymi oraz wcześniejszym przeglądem literatury na potrzeby artykułu. Przeprowadzone badania i ich wyniki pokazały, że model badawczy (JD-R); relacja wymagania pracy /emocjonalne i ilościowe/ - a zasoby /np. wsparcie ze strony przełożonych/ można z powodzeniem wykorzystać do przewidywania konsekwencji zdrowotnych funkcjonariuszy SW oraz doświadczania przez nich poznawczych i somatycznych dolegliwości stresowych oraz wypalenia zawodowego. W pracy tej sformułowano bardzo istotny postulat, a mianowicie ; w procesie i selekcji do SW powinno się uwzględniać nie tylko walory fizyczne czy cech osobowości /jak obecnie/ ale dokonywać także psychologicznej oceny zasobów kandydata czy pracownika.

Projekt numer 5.

Projekt ten dotyczy roli czynników osobistych w postrzeganiu cech pracy przez funkcjonariuszy polskiej i węgierskiej Służby Więziennej oraz roli psychologii w kształtowaniu rozwiązań wzmacniających dobrostan funkcjonariuszy SW.

Projekt piąty został opracowany i zaprezentowany w formie; dwóch artykułów, cyklu seminariów i wykładów w okresie stażu naukowego w Instytucie Psychologii UG, oraz dwóch wystąpień ustnych – pierwsze podczas 24th National Conference on Educational Science, University of Debrecen /Węgry/ wspólne polsko-węgierskie na temat” Intention to work in the Prison Service in Poland and Hungary - the role gender, sensation-seeking, family tradition and anticipated suport from supervisors”. Drugie wystąpienie na temat „Wzmacnianie dobrostanu psychofizycznego funkcjonariusz SW – wnioski z badań własnych” podczas IX Międzynarodowej Konferencji naukowej „ Nowe tendencje w psychologii i pedagogice „ – 04.04.2025; Akademia Handlowa Nauk Stosowanych w Radomiu.

Pierwszy artykuł tego projektu to studium porównawcze opinii Węgrów i Polaków dotyczących wymagań związanych z pracą w więziennictwie. Praca to nosi tytuł „A job that’s interesting, but requires supervisor suport. Personal determinants, perceived job characteristics and interest in prison service work. A comparative study between Poland and Hungary”. Przedstawiony artykuł jest dziełem głównie Habilitantki jako wiodącej Autorki / oraz trójki współautorów/. Praca ta ukazała się w „Polskim Forum Psychologicznym”;30,1,2025;40 pkt MNiSW.

Osobisty kontakt Habilitantki z węgierskimi uczonymi – Dr Marty Miklosi, Dr Miklosa Tihany oraz Dr Judit Hegedus – zaowocował nie tylko pokazanym studium porównawczym ale także ideą podjęcia badań dotyczących zainteresowania młodzieży studenckiej w Polsce i na Węgrzech praca w więziennictwie. Habilitantka opracowała i przedstawiła projekt badawczy „Educational and cultural questions in Polish prisons.The attitude of students concerning working in prison”. Projekt ten

pozyskał finansowanie przez Waclaw Felczak Foundation. Dr Ewa Sygit – Kowalkowska twórczyni projektu przeprowadziła badania w Polsce i dokonała ich analizy. Porównanie sytuacji kadrowej SW obu krajów ujawniło wiele ciekawych faktów np. podobnego odsetka populacji więziennej czy podobnego wskaźnika powrotności do przestępstwa. Podczas stażu naukowego w Instytucie Psychologii Uniwersytetu Gdańskiego /III-IV-V 2024 rok/ powstał pomysł Autorki napisania artykułu, który podsumuje wyniki Jej kilkunastoletnich badań poświęconych Służbie Więziennej. Tym rekapitulującym artykułem jest praca pod tytułem „Dorobek i znaczenie badań naukowych nad personelem więziennym. Wizja i użyteczność kontynuacji badań – perspektywa psychologiczna”. Artykuł ten uzyskał bardzo pozytywne recenzje i zostanie opublikowany w „Law. Education. Security” w numerze 127/ II kwartał 2025 roku/; 100 pkt MN i SW.

Autorka dokonała w nim nie tylko wyjątkowo wnikliwej i trafnej analizy i podsumowania badań z zakresu psychologii penitencjarnej – nie tylko polskiej- ale wskazała także na specyfikę badań psychologicznych w zakładach penitencjarnych oraz na możliwości maksymalizacji dobrostanu funkcjonariuszy Służby Więziennej / i poprawę niestety niezbyt pochlebnych postaw społecznych wobec tej wyjątkowo odpowiedzialnej i trudnej pracy/. Powiem krótko - praca napisana znakomicie, profesjonalna, niezwykle interesująca i inspirująca i odwołująca się do bardzo licznych źródeł bibliograficznych polskich i obcych. Czyta się ją z przyjemnością. Stanowi drugi artykuł projektu piątego.

III. Ocena pozostałego dorobku naukowego Dr Ewy Sygit- Kowalkowskiej

Na pozostały dorobek naukowy habilitantki składa się 25 prac empirycznych i przeglądowych objętych wspólnym tytułem "Zdrowie jednostek w szczególnych kontekstach zawodowych i sytuacyjnych". Do pozostałego dorobku naukowego Habilitantki należy również cykl sześciu publikacji zatytułowanych „Funkcja ideotwórcza psychologii dla tworzenia prawa i norm społecznego funkcjonowania”. W pracach tych Dr Ewa Sygit-Kowalkowska jest pierwszą lub jedyną Autorką. Trzy artykuły w formie międzynarodowych projektów badawczych /ich wskaźnik bibliometryczny to 380 pkt. MNiSW;0,9 IF/ zrealizowała przy współudziale uczonych z 8 różnych zagranicznych ośrodków naukowych/m.in. z Norwegii, Rumunii czy Wietnamu/. Pozostałe artykuły /22/ zrealizowała Habilitantka we współpracy z polskimi uczonymi z czterech ośrodków naukowych; Collegium Medicum UMK w Bydgoszczy, Instytut Psychologii UG w Gdańsku, Instytut Nauk o Kulturze Fizycznej Uniwersytetu Szczecińskiego oraz Menedżerska Akademia nauk Stosowanych w Warszawie. Prace empiryczne realizowano we współpracy z placówkami o charakterze resocjalizacyjnym, leczniczym oraz wychowawczo-edukacyjnym.

W okresie od 2013 do 2024 roku Habilitantka opublikowała łącznie 39 artykułów naukowych. W 10-u z nich była jedyną Autorką, w 27 pracach była pierwszym Autorem

a pozostałych 2 dalszą współautorką. Pojawiające się w każdym roku prace świadczą o trwałej aktywności naukowej Habilitantki a podejmowane w tych pracach problemy dowodzą poszerzania się już bardzo rozległego kręgu Jej zainteresowań. W roku 2013 ukazały się 3 prace, w 2014- 9 prac, w 2015 – 3 prace, w 2016-3, w 2017-4, w 2018-2, w 2019-2, w 2020 – 2, w 2021-3, w 2022-3, w 2023-3 prace oraz 2 prace w roku 2024. Do rozprawy habilitacyjnej dołączone zostały – zebrane w sposób bardzo skrupulatny – oświadczenia 13 współautorów / z trzema osobami nie udało się nawiązać kontaktu/. Z oświadczeń tych wynika jednoznacznie, że udział Dr Ewy Sygit-Kowalkowskiej był w powstaniu tych publikacji dominujący nie tylko w zakresie realizacji badań empirycznych ale również w zakresie tworzenia koncepcji i osobistego wkładu intelektualnego. Oświadczenia współautorów wskazują, że ich udział w powstawaniu prac nie przekraczał 10 %. W kilku przypadkach ten wkład polegał jedynie na drobnych poprawkach, ocenie projektu artykułu czy pomocy w zbieraniu danych. Opublikowane artykuły dotyczą bardzo istotnych problemów psychologicznych np. stresu i metod radzenia sobie, sytuacji psychospołecznej funkcjonariuszy więziennych, ich procesu wypalenia zawodowego a także inteligencji emocjonalnej, komunikacji interpersonalnej emocji oraz samokontroli, zaburzeń snu czy uzależnień od substancji psychoaktywnych. Świadectwem wczesnego zainteresowania Habilitantki nauką i aktywnością naukową jest fakt, że już przed uzyskaniem stopnia naukowego doktora opublikowała 8 artykułów i 4 rozdziały w zbiorowych monografiach. Przedmiotem Jej zaangażowania badawczego po 2011 roku / czyli roku uzyskania stopnia doktora w dyscyplinie medycyna/ stało się zdrowie i dobrostan ludzi pracujących zawodowo w warunkach podwyższonego ryzyka. Wybór „padł” na funkcjonariuszy Służby Więziennej, którzy bezspornie pracują w takich warunkach. Oni stali się głównym przedmiotem Jej szczególnego zainteresowania i badań empirycznych.

Można powiedzieć – odwołując się do konkluzji sformułowanych przez samą Habilitantkę, że Jej bardzo liczne i rzetelne badania funkcjonariuszy SW pozwoliły na;

- ukazanie specyfiki funkcjonowania zawodowego tej szczególnej grupy zawodowej realizującej swoje powołanie w wyjątkowej instytucji /totalnej/,
- pokazanie poziomu dobrostanu psychofizycznego funkcjonariuszy SW oraz podmiotowych i sytuacyjnych warunków jego osiągnięcia,
- wskazanie możliwości wykorzystania ustaleń empirycznych habilitantki w praktyce zarządzania służbami penitencjarnymi.

Przeprowadzone przez Dr Ewę Sygit-Kowalkowską badania dowodzą m.in. że funkcjonariusze SW deklarują niższy niż przeciętny poziom pod względem; satysfakcji i zaangażowania w pracy, jakości snu, aktywnego radzenia sobie ze stresem, stopnia korzystania ze wsparcia społecznego /szczególnie przełożonych / w sytuacjach trudnych, kompetencji emocjonalnych, dobrostanu zawodowego i życiowego oraz niższym poziomem unikania używania substancji psychoaktywnych.

W obliczu tych ustaleń za szczególnie cenne uznać trzeba wskazane przez Habilitantkę możliwości zmiany istniejącego stanu rzeczy czyli polepszenia sytuacji psychospołecznej i poziomu dobrostanu psychofizycznego funkcjonariuszy SW. Wymienię tu tylko niektóre z tych możliwości na które wskazała Dr Ewa Sygit-Kowalkowska. Pierwsza z nich to zmiana programu szkolenia i dodanie do już istniejących treści np. nauki samoobrony czy prawa także kształcenia psychologicznego funkcjonariuszy zwłaszcza z zakresu psychologii stresu i metod radzenia sobie z sytuacjami trudnymi oraz umiejętności rozpoznawania własnych i cudzych emocji oraz ich komunikacji i kontroli. Kolejna zalecana możliwość to organizacja turnusów rehabilitacji i zajęć dotyczących profilaktyki uzależnień oraz profilaktyki wypalenia zawodowego. Jeszcze jedno z zalecanych przez Habilitantkę oddziaływań to umiejętna promocja pracy w instytucjach penitencjarnych oraz bardziej przemyślana rekrutacja kandydatów do pracy w SW i ocena ich osobowościowego dopasowania do specyfiki stanowiska pracy / typ zakładu czy bezpośredni kontakt ze skazanymi/. Habilitantka rekomenduje też większe niż dotąd zatrudnianie kobiet w instytucjach zamkniętych oraz stworzenie możliwości odbywania praktyk studentów w zakładach karnych.

IV. Działalność dydaktyczna Habilitantki

Dr Ewa Sygit-Kowalkowska realizowała swoje wyjątkowo liczne ćwiczenia, wykłady i seminaria w kilku ośrodkach naukowo dydaktycznych.

W Collegium Medicum UMK w Bydgoszczy na Wydziale Nauk o Zdrowiu w okresie 2004 -2007 prowadziła wykłady z ; Podstawy prawa i Prawo medyczne dla studentów pielęgniarstwa, ratownictwa medycznego i dietetyki. W okresie tym jak informuje sformułowała pomysł badań naukowych nad stanem zdrowia osób funkcjonujących w instytucjach o specyficznym statusie prawnym i organizacyjnym.

W Collegium Medicum UMK w Bydgoszczy w okresie 2007-2013 prowadziła wykłady z: Psychologii klinicznej, Psychologii zdrowia oraz Podstaw psychoterapii. W tym czasie określiła – jak powiada- wskaźniki dobrostanu człowieka oraz metody ich pomiaru i oceny.

Na Wydziale Psychologii UKW w Bydgoszczy w okresie od 2013 do obecnej chwili prowadziła wykłady i seminaria z: Etyka w badaniach psychologicznych i dydaktyce /wykład dla doktorantów/, Wstęp do psychologii i historia myśli psychologicznej /wykład dla studentów psychologii/, Psychologia sądowa /wykład dla studentów psychologii klinicznej/, Psychologia penitencjarna – seminarium monograficzno-empiryczne, Psychologiczno-prawne aspekty pozbawienia i ograniczenia wolności-seminarium monograficzno-empiryczne, Agresja i przemoc - badania i teoria – seminarium monograficzno-empiryczne oraz Seminarium magisterskie.

Na Wydziale Prawa UKW prowadziła wykłady z; Psychologia zeznań, Psychopatologie oraz Wstęp do psychologii dla studentów prawa. W tym okresie sformułowała – jak informuje – koncepcję badań empirycznych z zakresu problematyki zdrowia funkcjonariuszy Służby Więziennej pracujących w warunkach podwyższonego ryzyka.

Wyjątkowa różnorodność prowadzonych przez Habilitantkę zajęć dydaktycznych we wskazanych ośrodkach świadczy dobitnie nie tylko o rozległości kręgu Jej zainteresowań ale także o Jej bogactwie wiedzy tak z zakresu prawa jak i różnych dyscyplin psychologicznych.

V. Aktywność naukowa Habilitantki poza uczelnią macierzystą

Dr Ewa Sygit – Kowalkowska prowadziła działalność naukową w kilku ośrodkach naukowych polskim i zagranicznych.

1. Aktywność naukowa w Zakładzie Psychologii Penitencjarnej Instytutu Psychologii Uniwersytetu Gdańskiego. Polegała na twórczej współpracy z Kierownikiem Zakładu Prof. UG. dr hab. Andrzejem Piotrowskim oraz na prowadzeniu zajęć wykładowych i seminariów w okresie marzec – maj 2024 roku.
2. Aktywność naukowa w Faculty of Humanities University of Debrecen Hungary (2023 i 2024). Przygotowanie wspólnego projektu badań funkcjonariuszy polskiej i węgierskiej Służby Więziennej, sporządzenie wniosku grantowego do Waclaw Felczak Foundation oraz jego zrealizowanie.
3. Aktywność naukowa w National University of Education and Sport, Bucharest, Romania (2023). Praca polegała na przygotowaniu wspólnych wystąpień konferencyjnych oraz zgromadzeniu materiałów do wspólnego artykułu.
4. Aktywność naukowa w University of Rijeka, Croatia (2023) polegała na zbieraniu materiałów do wspólnego opracowania dotyczącego charakterystyki pracy funkcjonariuszy więziennych.
5. Aktywność naukowa w Politeknik Ilmu Pemasyarakatan University of Indonesia (2020-2021) polegająca na przygotowaniu trzech wspólnych wystąpień konferencyjnych dotyczących pracy funkcjonariuszy Służby Więziennej.

VI. Działalność organizacyjna, edukacyjna i popularyzatorska Habilitantki

Działalność Dr Ewy Sygit-Kowalkowskiej we wskazanych obszarach jest imponująca. Spróbuję ją przedstawić w sposób maksymalnie oszczędny. Trudno

będzie jednak oddzielić aktywność czysto edukacyjną od popularyzującej naukę bo obie się często przenikają. Bardzo liczne zaświadczenia i certyfikaty Habilitantki dowodzą Jej wyjątkowo bogatej działalności organizacyjnej i edukacyjnej, czynnym udziale w wielu konferencjach – również międzynarodowych- licznych wystąpieniach i aktywności popularyzatorskiej oraz odbytych szkoleniach zawodowych. Przykładowo; brała czynny udział w szkoleniu Fundacja Science Watch Polska „Cele i zadania Komisji ds. Etyki w nauce” (2022), szkoleniu na temat „Opiniowanie psychologiczne w sprawach rodziny (Sopot;2018) czy Dolnośląskie Centrum Psychoterapii we Wrocławiu. Studia podyplomowe „Psychologia sądowa” (lata 2012- 2022). Bardzo ważną formą aktywności Habilitantki było i jest do chwili obecnej opiniowanie sądowo-psychologiczne na zlecenie czterech Sądów Rejonowych i dwóch Sądów Okręgowych.

Dr Ewa Sygit-Kowalkowska była organizatorką i autorką koncepcji oraz programu trzyletnich studiów podyplomowych o charakterze teoretyczno-aplikacyjnym „ Psychologia sądowa i mediacje”. Studia odbywały się na Wydziale Psychologii UKW w Bydgoszczy a ich adresatami byli czynni zawodowo psychologowie i prawnicy, którzy po ich ukończeniu czynić mogli starania o uzyskanie stanowisk ; mediatora sądowego oraz biegłego sądowego. Habilitantka była nie tylko pomysłodawcą, twórczynią tych studiów ale pełniła także funkcję ich kierownika i wykładowcy. Prowadziła wykłady z zakresu „Teorii przyczyn przestępczości” oraz „ Prawno-etycznych aspektów wykonywania zawodu biegłego sądowego”.

Dr Ewa-Sygit-Kowalkowska powołała także oraz zorganizowała i otoczyła naukową opieką Koło Naukowe Psychologii Kryminalnej przy wydziale Psychologii UKW w Bydgoszczy zrzeszające studentów psychologii kryminalnej /istnieje od roku akademickiego 2024/2025/. Z okazji Dni Psychologa organizowanych na Wydziale Psychologii Habilitantka przygotował ofertę edukacyjną w formie warsztatów i wykładów np. symulacja przesłuchania sądowego z udziałem psychologa oraz wygłosiła wykłady ; "Pierwsze dni skazanego w zakładzie karnym"/ 22.05.2024r przy współpracy z psycholog działu penitencjarnego Zakładu Karnego w Fordonie/ a także wykład tego samego dnia na temat „Praca psychologa w zakładzie karnym”. Ponadto zorganizowała i przeprowadziła wykład na Wydziale Prawa i Ekonomii UKW w Bydgoszczy z udziałem członków Wspólnoty Anonimowych Alkoholików na temat „Praca z osadzonymi w zakładach karnych(14.11.2024).

Dr Ewa Sygit-Kowalkowska zorganizowała i przygotowała także projekty wykładów dla czworga zaproszonych zagranicznych uczonych – wykładów adresowanych do pracowników i studentów Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Pierwszy z tych wykładów wygłosił Profesor Meetu Khosla z University of Delhi (02.12.2022), drugi wykład wygłosili Profesor Marta Takacs-Miklosi z University of Debrecen i Profesor Miklos Tihanyi z University of Public Service Ludovica (12.06.2023 roku dla studentów Koła Naukowego Kryminologów na Wydziale Prawa i Ekonomii UKW) a trzeci wykład wygłosił Dr Samir Rawat z Military Mind Academy z Indii (16.04.2024 roku na Wydziale Prawa i Ekonomii UKW).

Do działalności edukacyjnej należą także wymienione poniżej warsztaty i wykłady. W dniach 19.03-22.03.2024 przeprowadzone zostały warsztaty na temat radzenia sobie ze stresem uwięzienia i rozłąka z bliskim dedykowanych więźniom recydywistom/ ich przeprowadzenie było możliwe dzięki współpracy Habilitantki z Aresztem Śledczym w Bydgoszczy i Oddziałem Zewnętrznym-ZK Fordon – współpraca ta trwa już od roku akademickiego 2023/24. Na uznanie zasługuje seria wykładów jakie przygotowała i wygłosiła Dr Ewa Sygit-Kowalkowska w Uczelni Macierzystej ; np. Śmierć i inne straty w pracy opiniodawczej psychologa sądowego,, (2018), "Zamki z papieru..związki emocjonalne kobiet z agresorem „(2018),”Radzenie sobie ze stresem i zdrowie psychiczne”(2021),” Świadek w postępowaniu karnym „(2023) i inne. Nie można tu pominąć informacji o cyklu otwartych wykładów jakie Habilitantka wygłosiła w Uniwersytecie Pomorskim w Słupsku w okresie od 10.04.2024 do 20.11.2024 roku. Przywołam tu tytuły tylko dwóch wykładów; „Praca psychologa sądowego .Wybrane obszary wyzwań i problemy diagnostyczne oraz „Trauma-pokrzywdzenie-przebaczenie. Ścieszki jakimi podąża rodzina dotknięta przemocą”.

Od września 2022 roku do tej pory Dr Ewa Sygit-Kowalkowska podtrzymuje współpracę z Okręgową Radą Adwokacką w Bydgoszczy i Zespołem Szkoły nr 24 w Bydgoszczy w ramach projektu Centrum Mediacji i Edukacji Prawnej. Niejako wynikiem tej współpracy jest projekt zajęć psychologicznych dla dzieci i młodzieży szkolnej i ich realizacja w formie warsztatowej i wykładowej. Tematem tych zajęć są problemy komunikacji interpersonalnej oraz problemy stresu, motywacji i emocji. Podczas konferencji naukowo-dydaktycznej Leksykon Mediacji w Zespole Szkół nr 24 w Bydgoszczy Habilitantka przedstawiła wykład na temat „Do przerwy 2:0. Co usłyszymy, kiedy dzieci mówią o trudnościach w relacjach – perspektywa psychologiczna”. Wykład ten był podsumowaniem półtorarocznego projektu wspierania kompetencji psychospołecznych dzieci i młodzieży szkolnej.

VII. Konkluzja

Zrealizowane odkrywcze osiągnięcie naukowe Dr Ewy Sygit – Kowalkowskiej ma postać cyklu powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w prestiżowych czasopismach naukowych.

Dorobek naukowy Dr Ewy Sygit-Kowalkowskiej jest merytorycznie bardzo znaczący, bogaty i spójny. Wszystkie Jej artykuły cechuje bardzo wysoki poziom kompetencji, dociekliwość poznawcza i jasność przekazu.

Habilitantka posiada niezaprzeczalną umiejętność samodzielnego projektowania, prowadzenia i realizacji badań empirycznych w obszarze psychologii zdrowia, psychologii stresu i psychologii penitencjarnej.

Rozprawa habilitacyjna Dr Ewy Sygit-Kowalkowskiej stanowi *expressis verbis* **bardzo znaczący wkład** w rozwój polskiej penitencjarystyki a zwłaszcza psychologii penitencjarnej. Podjęte i zrealizowane badania Dr Ewy Sygit-Kowalkowskiej zasługują na uznanie a wyniki tych badań na upowszechnienie.

Przedstawiona rozprawa spełnia wymagania określone w Rozd.3.Stopień doktora habilitowanego w art.219 Ustawy z dn.20 lipca 2018 r – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.(Dz. U. z 2020.poz.85 zpóź.zm.)

Łączna wartość dorobku Dr Ewy Sygit-Kowalkowskiej z zakresie punktacji MN i SW wynosi 1632.224 pkt a łączna wartość IF dorobku wynosi 14.816. Przedstawione wskaźniki bibliometryczne należy uznać za całkowicie zadawalające tym bardziej, że badania w obszarze penitencjarystyki – zwłaszcza w zakresie psychologicznych badań personelu więziennego należą bezspornie do rzadkości.

Przedstawione przez Dr Ewę Sygit-Kowalkowską osiągnięcie naukowe oraz pozostały dorobek naukowy, dydaktyczny, organizacyjny i popularyzatorski stanowią bardzo solidną podstawę do nadania Jej stopnia doktora habilitowanego w Dziedzinie Nauk Społecznych, w dyscyplinie Psychologia.

Konkludując, wnoszę w związku z tym do Wysokiej Rady Dziedziny Nauk Społecznych Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy o dopuszczenie Habilitantki do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego oraz o podjęcie Uchwały o nadaniu Dr Ewie Sygit-Kowalkowskiej stopnia doktora habilitowanego w Dziedzinie Nauk Społecznych, w dyscyplinie Psychologia.

Mieczysław Ciosek